

**Thrombocytosis,
thrombopenia okai**

**Thrombocyta transzfúzió
indikációi**

Dr. Marton Imelda

Thrombocytták mennyiségi eltérései

◆ **Thrombocytosis: thr>450*G/l**

◆ **Thrombopenia:<150*G/l**

Thrombocytosisok formái

- Congenitalis (TPO/MpL mutáció következménye, autosom. domináns)
  - Szerzett
    - Primer:
      - Essentialis thrombocytosis (ET)
    - Szekunder
      - Reaktív (RT)
- Átmeneti vagy tartós thr. szám emelkedés valamilyen betegséghez vagy állapothoz társulva

Elkülönítés jelentősége

- ◆Eltérő klinikai megjelenés (vasomotor tünetek, vérzéses, trombotikus komplikációk)
- ◆Más kezelés

Reaktív thrombocytosis patogenezeise, okai

- ◆ Cytokin szint emelkedés
(IL-6, thrombopoetin, IL-1, IL-4, interferon γ , TNF- α)
- ◆ TPO produkciót IL-6 fokozza a májban

OKAI:

- Infekció (bakt. fertőzés, tbc)
- Szövetkárosodás (sebészeti beavatkozás), égés
- Krónikus gyulladás (RA, IBD)
- Malignus tumorok (tüdő)
- Hemolitikus anaemia
- Vérvesztés
- Súlyos vashiány
- Splenectomy után
- Hyposplenism, congenitalis, funkcionális asplénia

Anamnezis, fizikális vizsg.,

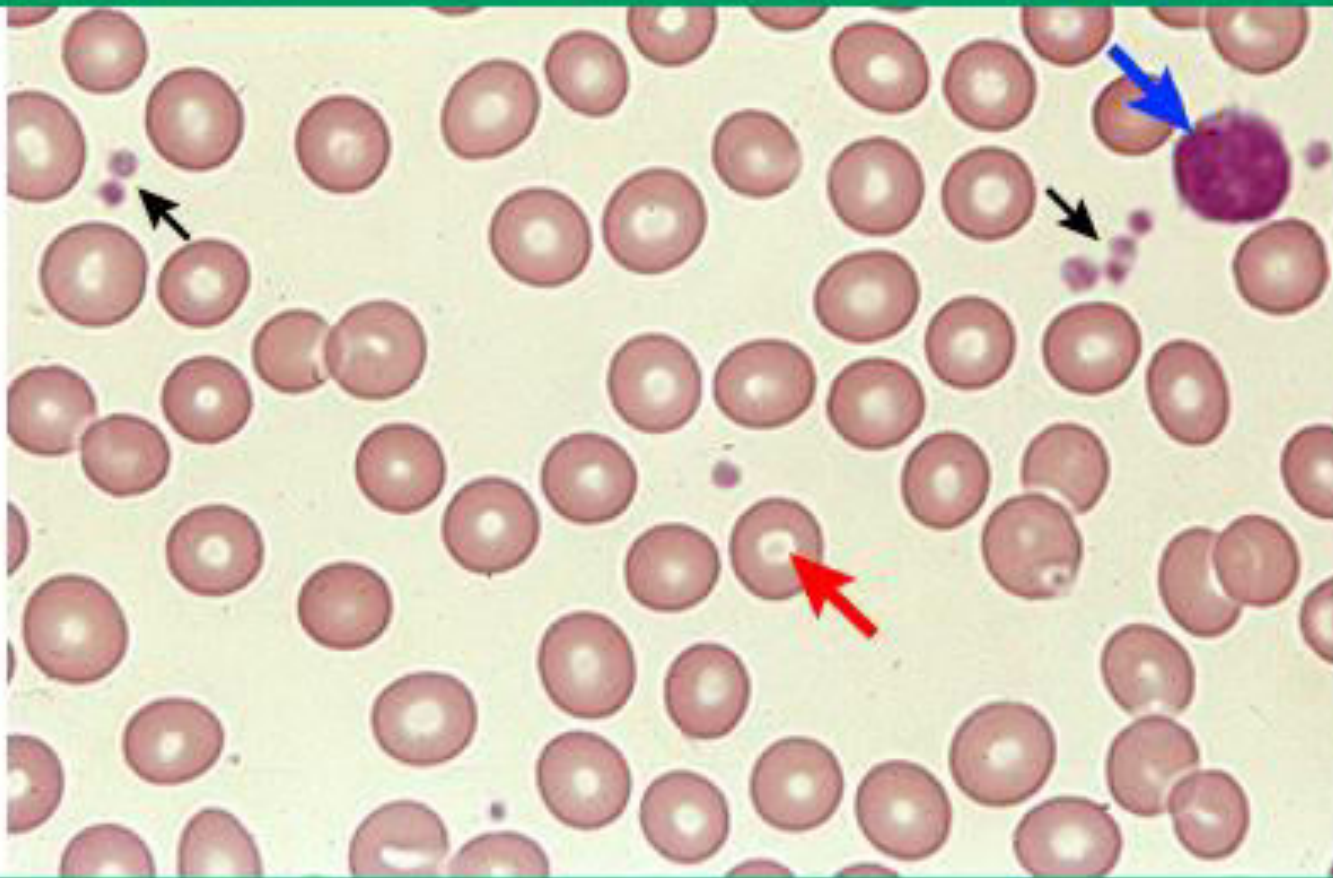

- ◆ Másodlagos thrombocytosishoz vezető okok fennállnak-e ? (autoimmun betegség tünetei, infekció, malignus betegségre utalo tünetek, vérvesztés, splenectomy)
- ◆ Vannak-e tünetei primer thrombocytosisnak (splenomegalia, erythromelalgia, mikrocirkulációs zavarok : fejfájás, szédülés, feledékenység, mellkasi fájdalom, látászavar, zsibbadó égő érzés a végtagokban)

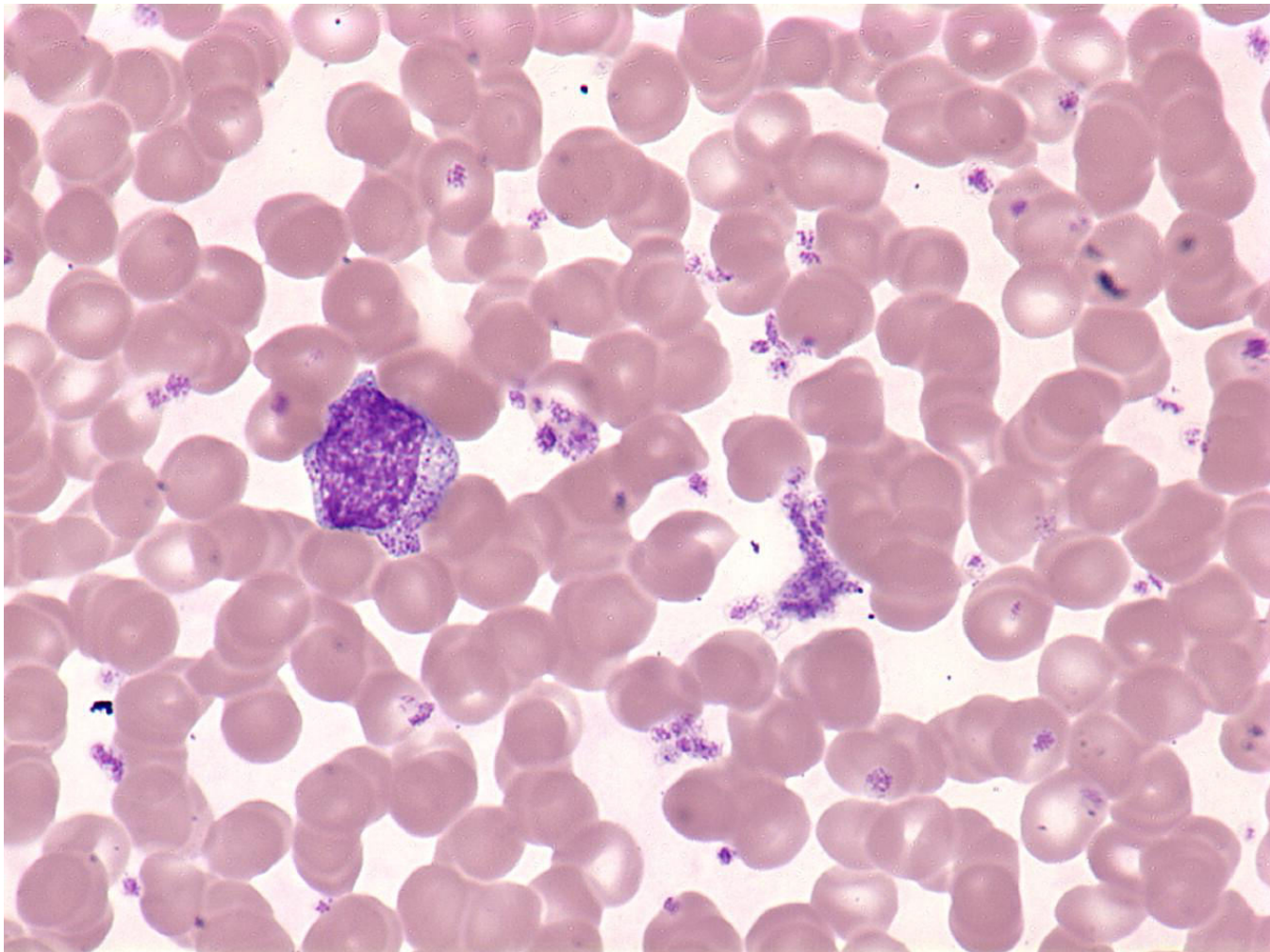
- ◆ Reaktív thrombocytosis tüneteket ritkán okoz, rendszerint az alapbetegséggel összefüggőek

Normal peripheral blood smear

Essential thrombocythemia

Peter Maslak, ASH Image Bank 2011; 2011-1224

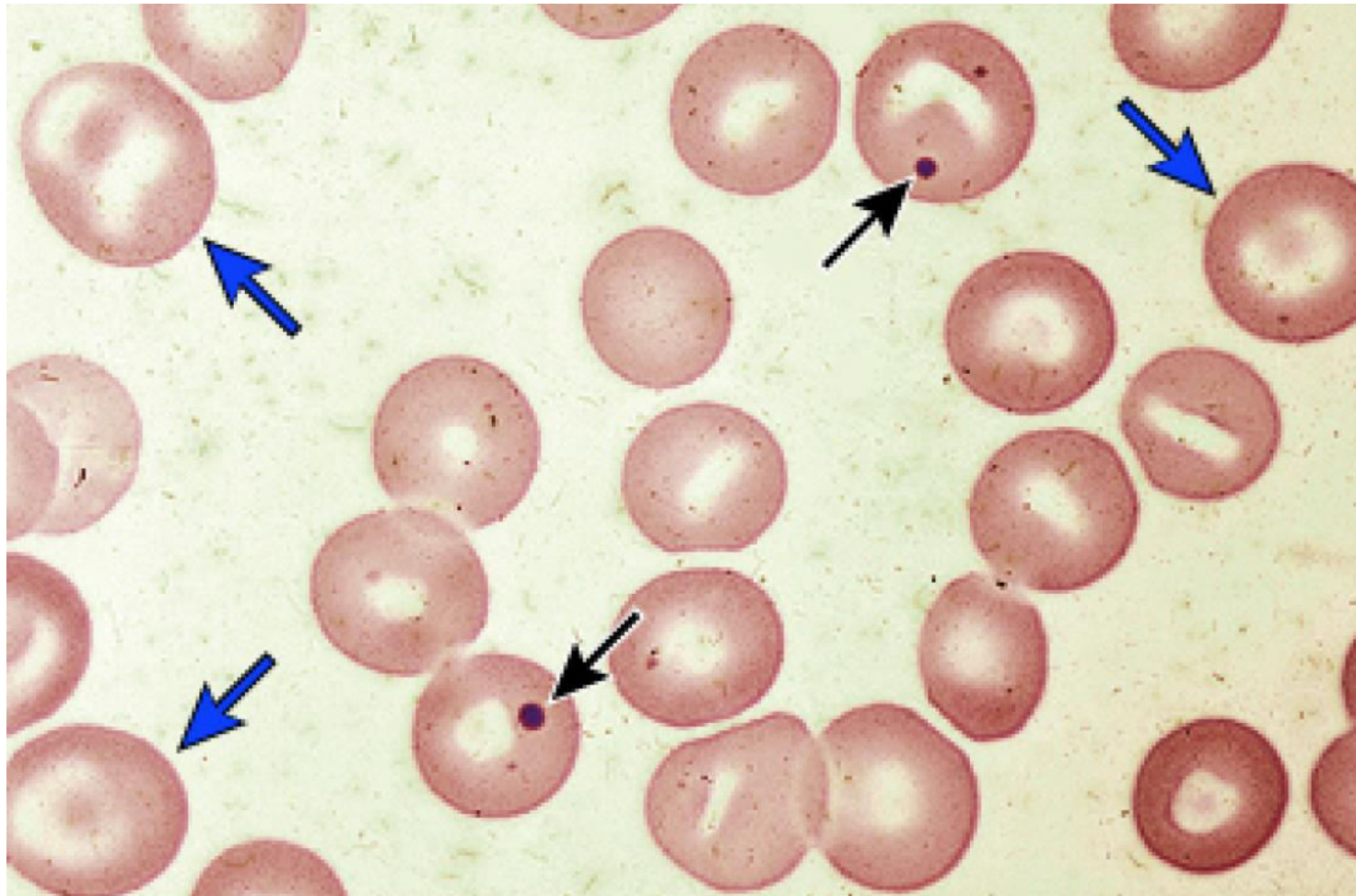
ET/Reaktív thrombocytosis diff.dg. elvégezendő vizsgálatok

- Teljes vérkép (többi sejtvonal?)
- Qualitatív vérkép,vvt morfológia (Howell-Jolly- splenectomy, asplenia)
- MCV (microcytosis-vashiány)
- Vas anyagcsere (Se vas, TVK, STR)
- Emelkedett akut fázis fehérje szint (CRP, fibrinogén), IL-6
- Citogenetika
- Autoimmun panel

Howell-Jolly testek és céltábla sejtek splenectomiát követően

---

Thrombopenia

- ◆ Thrombocyta szám norm. $150-450 \text{ G/l}$
- ◆ Thrombopenia: 100 G/l alatt
  - enyhe: $100-50 \text{ G/l}$
  - közepes: $50-20 \text{ G/l}$
  - súlyos: 20 G/l alatt
  - életveszélyes: 10 G/l alatt

Thrombopenia okai

- ◆Arteficialis

(EDTA –indukálta pseudothrombocytopenia)

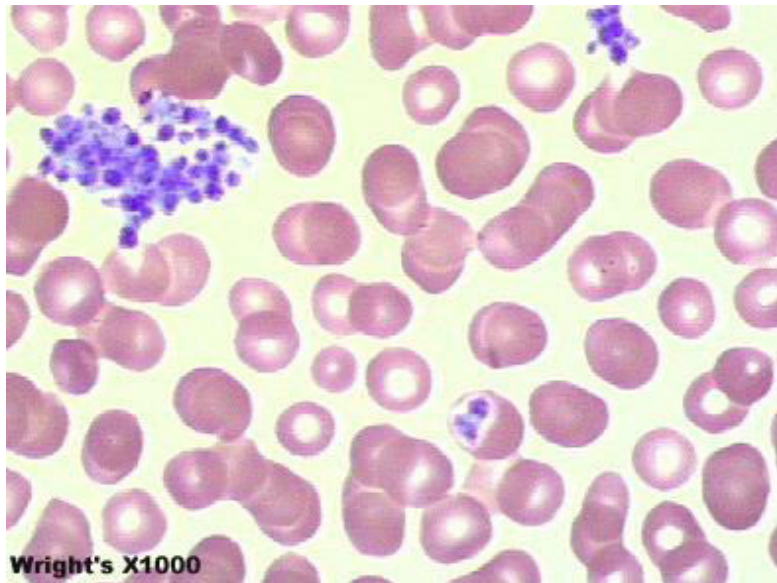
- ◆Csökkent képzés (veleszületett, szerzett)

- ◆Fokozott pusztulás

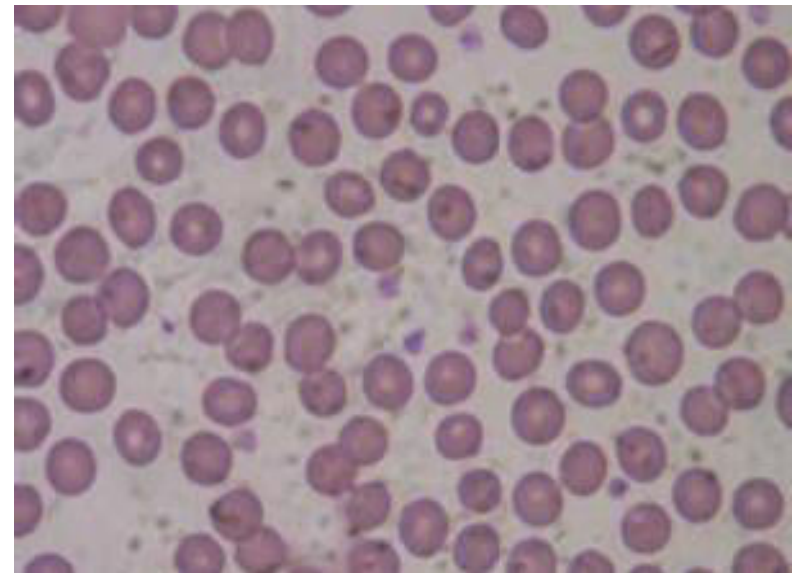
- ◆Kóros eloszlás (splenomegalia-hipersplenía)

EDTA indukálta pseudothrombocytopenia

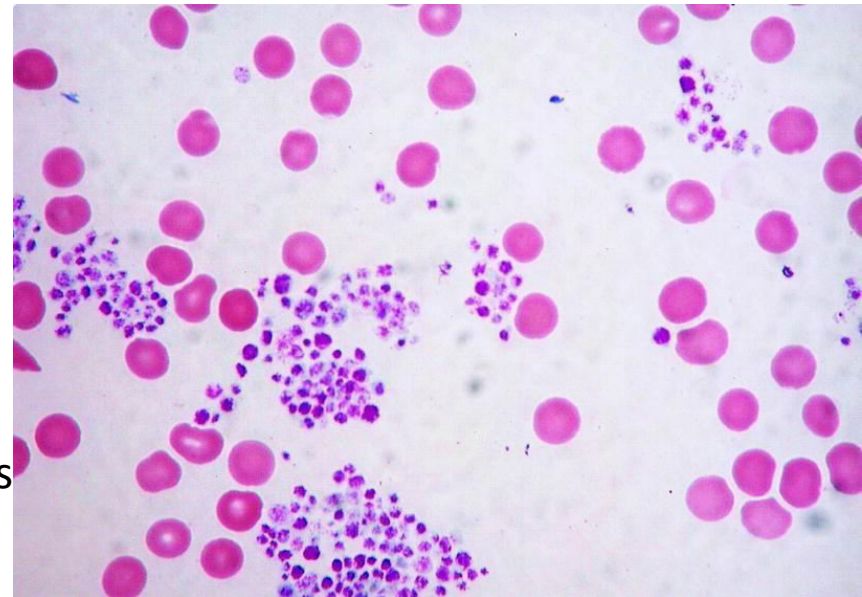
Na-citrát

EDTA indukálta pseudothrombocytopenia

- Az összes vérkép vizsgálatok 0.07-0.11%-ban.
- Többnyire EDTA-val antikoagulált vérben.
- EDTA → Ca kötés → GPIIb/IIIa konformáció változás → addig rejtett epitópok felszínre kerülése → keresztkötés a thrombocyták között → aggregátumok létrejötte.
- Ártalmatlan jelenség, lehet tartós vagy átmeneti.
- Dg.: alternatív antikoaguláns (heparin, citrátos vérmintábos ismételés), perifériás kenet

Veleszületett thrombocytopeniák kis thrombocyttakkal (MPV 3,5-5 fl)

Betegség	Öröklődés	Érintett gén	Társuló eltérések
Wiskott-Aldrich szindróma (WAS)	X-hez kötött recesszív	WAS (Xp11) <i>(frameshift, nagy deléció, nonsense mutáció)</i>	Immunodeficiencia, ekzema, a thrombocyta aggregáció zavara
X-hez kötött thrombocytopenia (XLT)	X-hez kötött recesszív	WAS (Xp11) <i>(missense mutációk)</i>	nincs

Veleszületett thrombocytopeniák normál méretű thrombocyttakkal (MPV 7-11 fl)

Betegség	Öröklődés	Érintett gén	Társuló eltérések
Kongenitális amegakaryocytás thrombocytopenia (CAMT)	AR	<i>C-MPL</i> (1p34)	→ pancytopenia
CAMT radioulnaris synostosissal	AD	<i>HOXA11</i> (7p15-14)	Radioulnaris synostosis; → pancytopenia
Thrombocytopenia radius hiánnyal (TAR)	AR	?	Bilaterális radius aplasia
Familiáris thrombocytopenia akut myeloid leukémiára való hajlammal	AD	<i>CBFA2</i> (21q22)	Aspirin-like defect; → AML
THC2	AD	<i>THC2</i> (10p12)	

Veleszületett thrombocytopeniák nagy méretű thrombocyttal (MPV >11 fl)

Betegség	Öröklődés	Érintett gén	Társuló eltérések
MYH9-gén mutációi (May-Hegglin/Fechtner/ Epstein/ Sebastian szindrómák)	AD	<i>MYH9</i> (22q12-13)	Neutrophil inklúziós testek ± idegi eredetű halláscsökkenés, nephritis, cataracta
Bernard-Soulier szindróma	AR	<i>GPIbα</i> (17p13) <i>GPIbβ</i> (22q11) <i>GPIX</i> (3q21)	Csökkent thrombocyta adhézió (RIPA ↓)
Mediterrán macrothrombocytopenia	AD	<i>GPIbα</i> (17p13)	
Velocardiofacial/ DiGeorge szindróma	AD	<i>GPIbβ</i> (22q11)	Szív- és arckoponya fejlődési rendellenességek, parathyreoidea ill. thymus elégtelenség, mentális retardáció (CATCH22)

Szerzett thrombocytopeniák

---

1. Csökkent termelés

- *A normál vérképzés károsodása/ kiszorulása:*
  - Aplasztikus anémia
  - Myelofibrosis
  - Malignus vérképzőszervi betegségek
  - Szolid tumor metasztázisok
  - Gyógyszer / toxin hatás
  - Irradiáció
  - Vírus fertőzések
  - Bakteriális szepszis
- *Ineffektív vérképzés*
  - Anaemia perniciosa
  - B12 / folsav hiány
  - Myelodysplasiás szindróma
  - Alkohol

Szerzett thrombocytopeniák

---

2. Fokozott pusztulás:

- *Immun mechanizmusú:*

- ITP
- Gyógyszer indukálta thrombocytopenia
- Posttranszfúziós purpura
- Újszülöttkori alloimmun thrombocytopenia
- Szekunder immun thrombocytopenia (SLE, antifosfolipid szindróma, lymphoproliferatív kórkép, HIV etc.)

- *Nem immun mechanizmusú*

- DIC
- TTP / HUS
- HELLP szindróma
- Preeclampsia
- Óriás hemangioma (Kasabach- Merritt-sy.)

3. Fokozott szekvesztráció:

- splenomegalia/ hypersplenia: májbetegségek, myelofibrosis

4. Dilúció: masszív transzfúzió

Gyakori szerzett thrombopeniák

Alkoholos májbetegség:

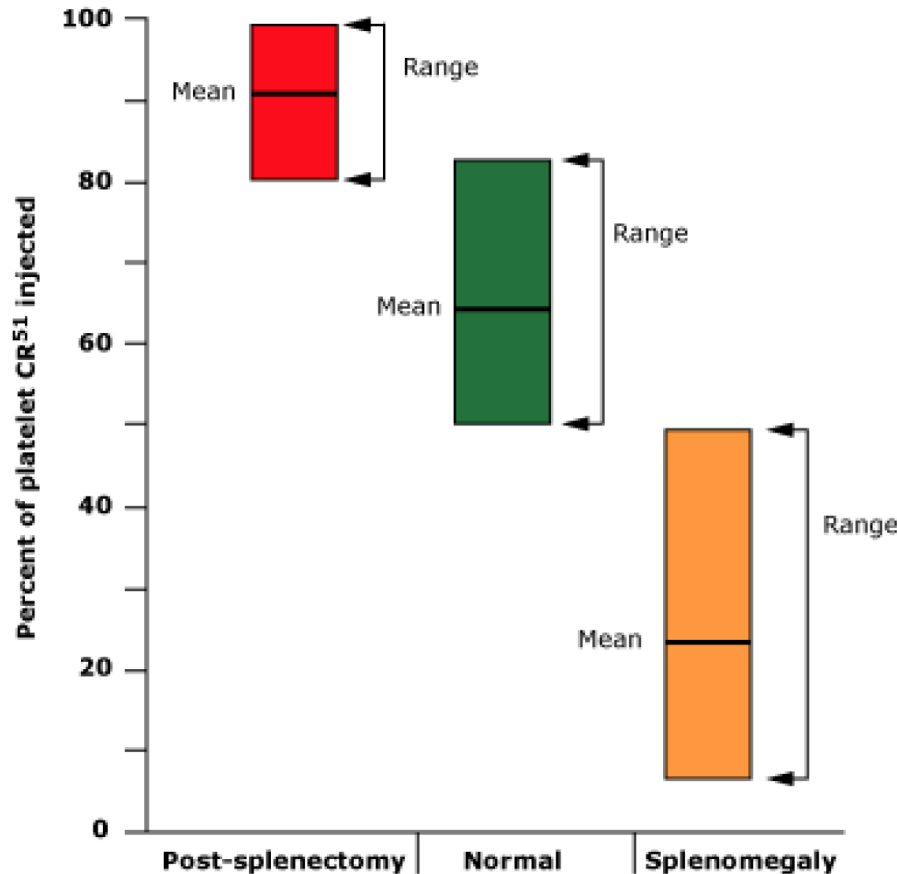
- Direkt csontvelő toxicitás
- Malnutritio
- Hypersplenia (hepato-splenomegalia)

Szolíd tumorok:

- Csontvelő infiltráció
- DIC
- Microangiopathia (TTP/HUS)

Terhességi thrombocytopenia:

Lépnagyság hatása a thrombocyták raktározására

Two-hour recovery in the general circulation of radioactively-labeled platelets transfused to **asplenic (red)**, **normal (green)**, and **splenomegalic (orange)** patients. The vast majority of the splenomegalic patients had congestive splenomegaly secondary to cirrhosis with portal hypertension.

Thrombocytopeniák: a differenciális diagnosztika eszközei

- Anamnézis
  - tünetek, korábbi betegségek, gyógyszerek, transzfúziók
- Fizikális status
- Labor:
  - vérkép
  - hemolízis jelei
  - HIV, hepatitis szerológia
  - Immunszerológia (antifoszfolipid antitestek)
  - B12, folsav
- Perifériás kenet
- Csontvelő vizsgálat

Immun thrombocytopeniás purpura

Rodeghiero et al. Blood 2009; 113:2386-2393.

Provan et al. Blood 2010; 115:168-186.

- **Primer immun thrombocytopenia**
  - Szerzett immun eredetű betegség
  - Izolált thrombocytopenia
  - 100 G/l alatti thrombocytaszám
  - Nincs nyilvánvaló kiváltó tényező illetve alapbetegség
- **Szekunder immun thrombocytopenia**

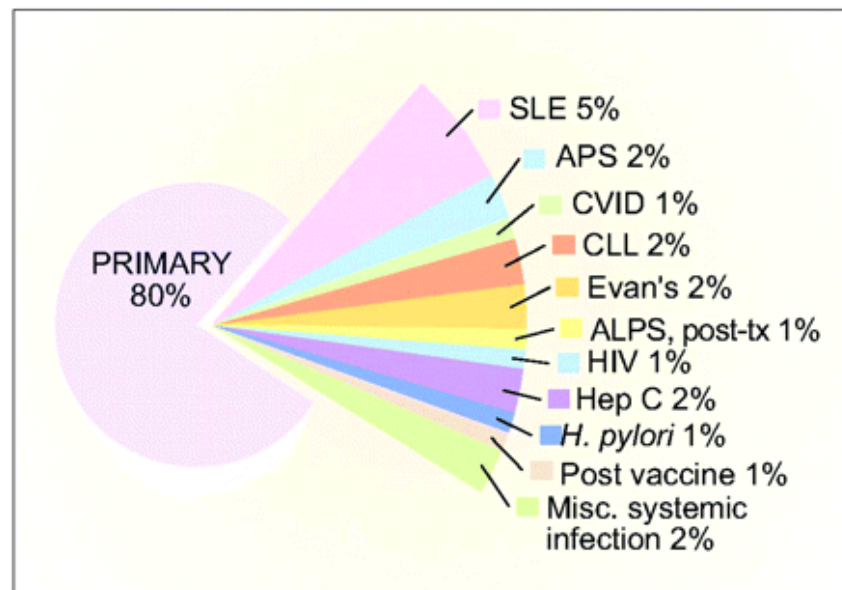
Vérzéses jelenség thrombocytopenia esetén: száraz és nedves purpura

---

Szerzett immun thrombocytopenia

- SLE
- Antifoszfolipid szindróma
- Evans szindróma
- Lymphoproliferatív betegségek
- Common variable immunodeficiency
- Gyógyszer indukálta
- Vírusfertőzés: HIV, HCV, CMV, VZV
- *H. pylori*
- Vakcinációt követően kialakult
- Csontvelő transzplantáció mellékhatása

Hematology 2010; 377-384

Kit kell kezelni? (1)

- *Általában* 30xG/L felett nem szükséges (ha nincs vérzés, sebészeti beavatkozás vagy trauma)
- Nem szükséges ha nincs tünet vagy panasz
- Több tényezőt szükséges mérlegelni

Elsővonalbeli kezelés újonnan diagnosztizált ITP-ben

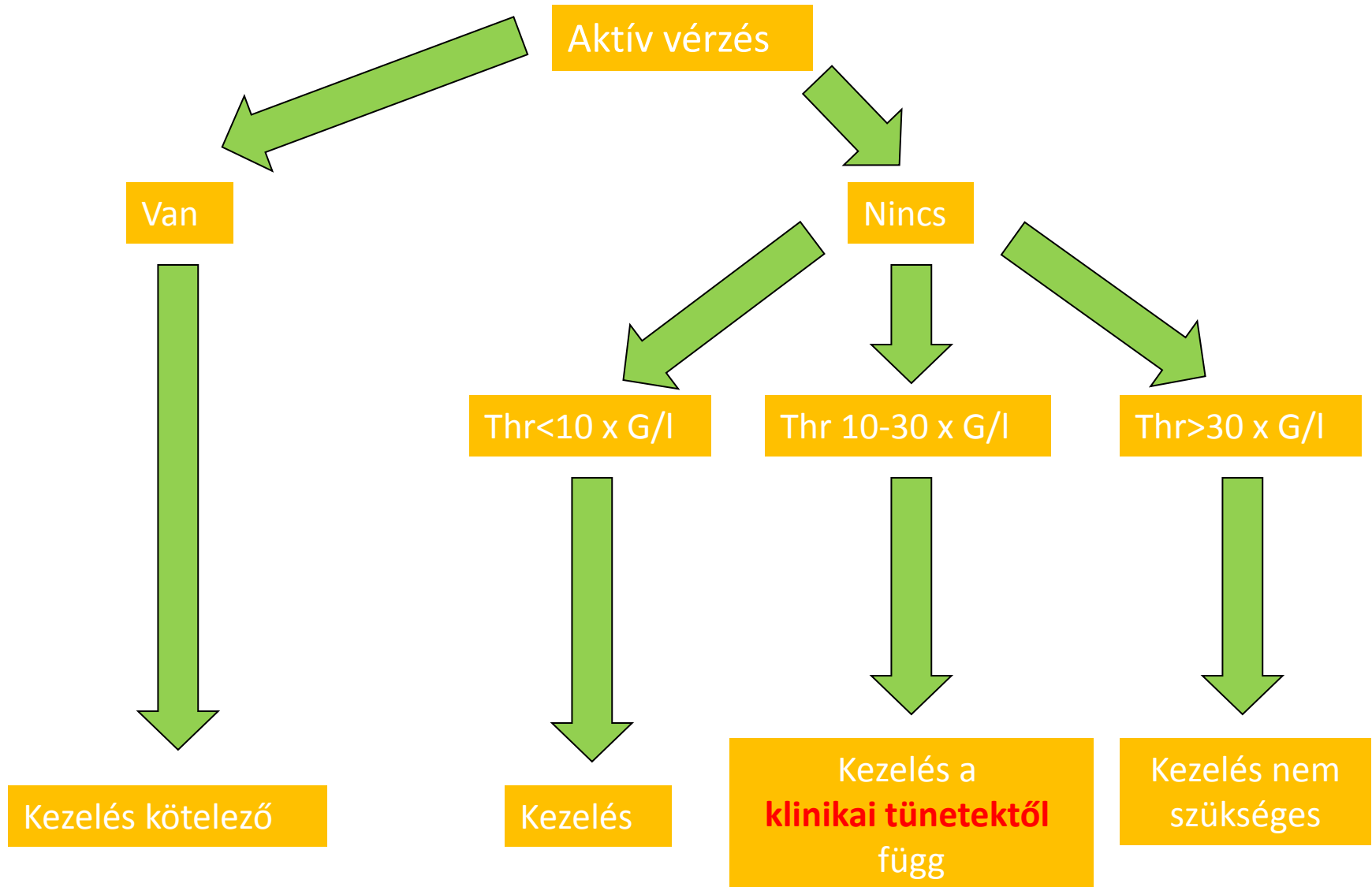
Ajánlott kezelés		Reagálás	Tartós válasz időtartama
Corticosteroids	Dexamethasone 40 mg daily for 4 days every 2–4 weeks for 1 to 4 cycles	Up to 90%	As high as 50–80% reported; the latter with 3–6 cycles (during 2–5 years of follow-up)
	Methylprednisolone 30 mg/kg/d for 7 days	As high as 95%	23% patients have sustained platelet count ($>50 \times 10^9/L$) at 39 months
	Prednis(ol)one 0.5–2 mg/kg/d for 2–4 weeks	70–80%	Remains uncertain – estimated 10-year disease-free survival 13–15%
IV anti-D 50–75 $\mu\text{g/kg}$		Initial response rate similar to IVIg (dose dependent)	Typically last 3–4 weeks but may persist for months in some patients
IVIg 0.4 g/kg/d for 5 days or infusions of 1 g/kg/d for 1–2 days		Up to 80% of patients respond initially; half achieve normal platelet counts	Usually transient – platelet counts returning to pre-treatment levels 2–4 weeks following treatment – persists for months in a few patients

Sebészeti beavatkozásokhoz szükséges célértékek

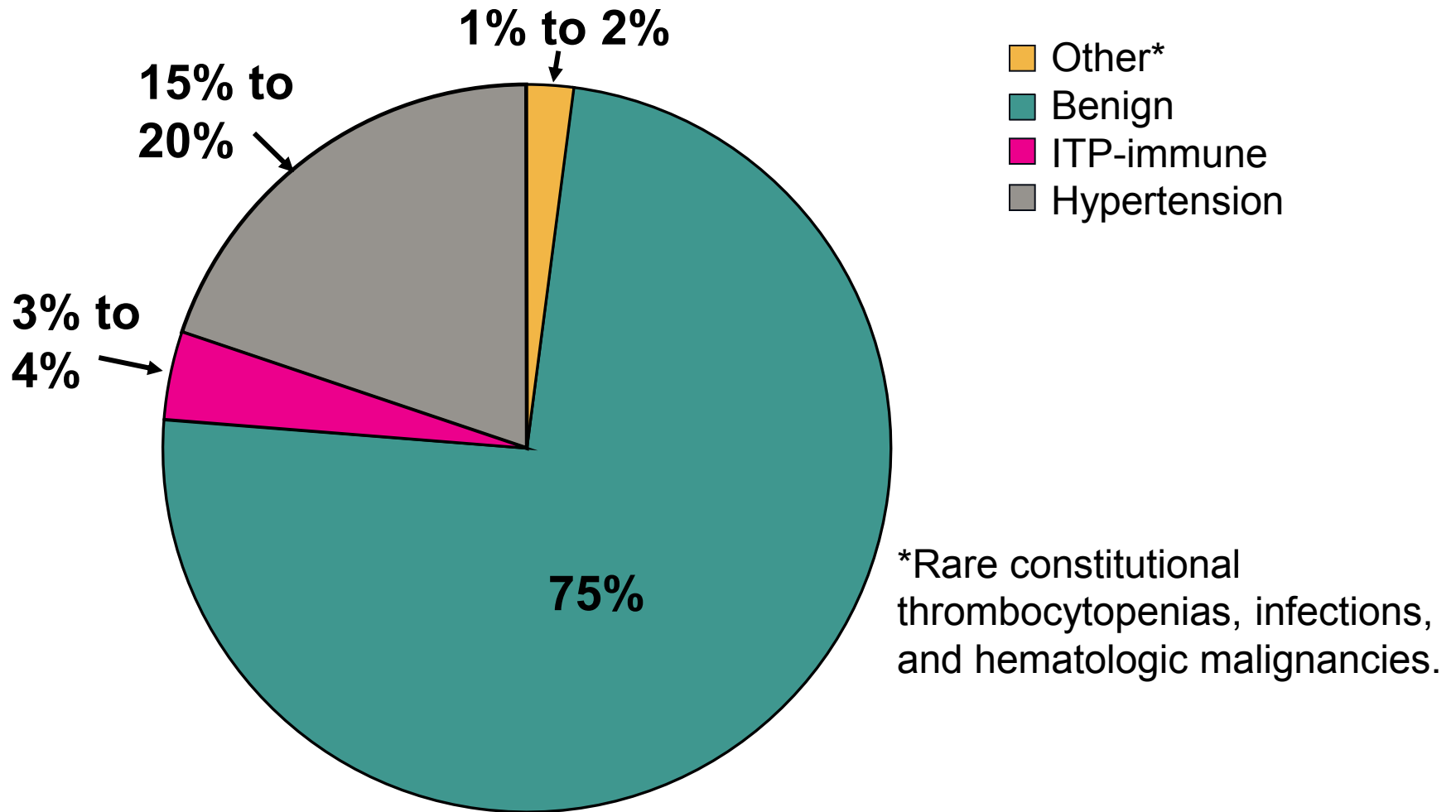

- ◆ Fogászati beavatkozás $\geq 20-30 \times 10^9/L$
- ◆ Foghúzás (1) $\geq 30 \times 10^9/L$
- ◆ Többszörös extrakció $\geq 50 \times 10^9/L$
- ◆ Minor sebészet $\geq 50 \times 10^9/L$
- ◆ Major sebészet $\geq 80 \times 10^9/L$
- ◆ Major idegsebészet $\geq 100 \times 10^9/L$
- ◆ Spinalis anaesthesia $\geq 75 \times 10^9/L$
- ◆ Császármetszés $\geq 50 \times 10^9/L$

ITP kezelési algoritmusa

Causes of Maternal Thrombocytopenia

ITP és terhesség

- ◆ Diagnózis: thrombopenia egyéb okainak kizárása
(gestációs thrombopenia, pre-eclampsia, HELLP sy., DIC, folsav hiány, akut terhességi zsírmáj, APA)
- ◆ Kezelés:
  - 10-20 mg/nap Prednisolon tünetek és/vagy thr 20-30xG/l esetén
  - Ivlg ha steroid ineffektív

Szülés vezetés ITP esetén

- ◆ Nincs evidencia, hogy a sectio biztonságosabb, mint a komplikáció mentes vaginalis szülés
- ◆ Újszülött thr szám nadír 24-48 órával a szülés után, vérzésveszély leginkább ekkor
- ◆ Magzati thr szám meghatározás köldökzsinór vérből vagy fejbőr vénából nem javasolt szülés előtt

Köszönöm a figyelmet !

Krónikus, refrakter ITP: nem szelektív kezelések

- ◆ Per os/iv dexamethason → Osteoporosis, psychosis stb
- ◆ iv methylprednisolon → Diabetes, folyadék retenció
- ◆ Danazol → Obesitas, hirsutismus, kóros májfunkciók
- ◆ Dapsone → Haemolysis
- ◆ Azathioprin → Immunszuppresszió, kóros májfunkciók
- ◆ Vinca alkaloidok → Neuropathia
- ◆ Cyclophosphamid → Leukaemia, cytopenia, teratogenitás
- ◆ Cyclosporin → Nephrotoxicitás, immunszuppresszió
- ◆ Kombinált immunszupr. → Leukaemia, myeloszuppresszió
- ◆ Mycophenolat mofetil → Hányinger, hasmenés

Mikor? Mit? Milyen sorrendben?